ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา

เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
มะม่วงน้ำดอกไม้ราชบุรี
ทะเบียนเลขที่ สช 69100291

เพื่อให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มะม่วงน้ำดอกไม้ราชบุรี คำขอเลขที่ 68100380 ทะเบียนเลขที่ สช 69100291 ซึ่งมีรายการทางทะเบียนตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน 7 กรกฎาคม 2568

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. 2569

(นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

๖๐๘/๒๕๖๙

ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

มะม่วงน้ำดอกไม้ราชบุรี

Ma Muang Nam Dok Mai Ratchaburi หรือ Ratchaburi Nam Dok Mai Mango

(1) **เลขที่คำขอ** 68100380 **ทะเบียนเลขที่** สช 69100291

(2) **วันที่ยื่นคำขอ** 7 กรกฎาคม 2568 **วันที่ขึ้นทะเบียน** 7 กรกฎาคม 2568

(3) **ผู้ขอขึ้นทะเบียน** จังหวัดราชบุรี

ที่อยู่ ศาลากลางจังหวัดราชบุรี ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี 70000

(4) **รายการสินค้า** มะม่วง

(5) **คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า**

คำนิยาม

มะม่วงน้ำดอกไม้ราชบุรี หรือ Ma Muang Nam Dok Mai Ratchaburi หรือ Ratchaburi Nam Dok Mai Mango หมายถึง มะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง และพันธุ์น้ำดอกไม้เบอร์ 4 มีลักษณะผลเป็นทรงผลรียาว ด้านขั้วผลมีลักษณะอ้วนกลม ด้านล่างรีเรียว ปลายแหลม เปลือกเหนียวบาง เรียบเนียน ผลดิบสีเขียว ผลสุกสีเหลือง เนื้อผลสุกสีเหลือง เนียนละเอียด แน่น ไม่มีเสี้ยน รสชาติหวาน และมีกลิ่นหอม เมล็ดลีบแบนและยาว เปลือกหุ้มเมล็ดบาง มีขอบเขตพื้นที่การผลิตครอบคลุมพื้นที่จังหวัดราชบุรี

ลักษณะของสินค้า

(1) พันธุ์มะม่วง พันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง และพันธุ์น้ำดอกไม้เบอร์ 4

(2) ลักษณะทางกายภาพ

(2.1) พันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง

- รูปทรง ผลรียาว ด้านขั้วผลมีลักษณะอ้วนกลม ด้านล่างรีเรียว ปลายแหลม
- เปลือกผิว มีกลิ่นหอมมาก เปลือกเหนียวหนามาก เรียบเนียน ผลดิบสีเหลืองนวล ผลสุกสีเหลืองทอง
- เนื้อผลสุก เนื้อเนียนละเอียด แน่นหนึบ ไม่มีเสี้ยน สีเหลืองเข้ม
- รสชาติผลสุก หวานหอม และมีกลิ่นหอมสดชื่น
- เมล็ด เมล็ดลีบแบนและยาว เปลือกหุ้มเมล็ดบางมาก

(2.2) พันธุ์น้ำดอกไม้เบอร์ 4

- รูปทรง ผลใหญ่รียาว ด้านขั้วผลมีลักษณะอ้วนกลม ด้านล่างรีเรียว ปลายแหลม
- เปลือกผิว มีกลิ่นหอม เปลือกเหนียวหนา เรียบเนียนละเอียด ผลดิบสีเขียว ผลสุกสีเหลืองนวล
- เนื้อผลสุก เนื้อละเอียด แน่น ไม่มีเสี้ยน สีเหลืองอ่อน
- รสชาติผลสุก หวานฉ่ำ และมีกลิ่นหอมละมุน
- เมล็ด เมล็ดลีบแบนและยาว เปลือกหุ้มเมล็ดบาง

(3) ลักษณะทางเคมี

(3.1) พันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง

- ความหวาน ไม่ต่ำกว่า 17 องศาบริกซ์

(3.2) พันธุ์น้ำดอกไม้เบอร์ 4

- ความหวาน ไม่ต่ำกว่า 18 องศาบริกซ์

กระบวนการผลิต

การปลูก

(1) ใช้กิ่งพันธุ์มะม่วงที่ปลูกในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ที่มีความสมบูรณ์ ปราศจากโรคและแมลงศัตรูพืช

(2) การเตรียมพื้นที่ปลูก สามารถแบ่งตามพื้นที่ปลูกได้ 2 แบบ ดังนี้

(2.1) การปลูกแบบยกร่อง สำหรับพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมถึง ขุดร่องปลูกระหว่างแปลงเป็นร่องน้ำ ให้สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ ขุดร่องน้ำกว้าง 1.5 เมตร และลึก 1.8 เมตร หรือตามความเหมาะสม ปลูกกลางร่องแถวเดียวระยะห่าง 3 - 8 เมตร หรือตามความเหมาะสม โดยหลังร่องกว้าง 6 - 8 เมตร หรือตามความเหมาะสม ขุดหลุมปลูกให้มีขนาดกว้าง ยาว และลึก 0.5 - 1 เมตร หรือตามความเหมาะสม พร้อมรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอก

(2.2) การปลูกแบบพื้นราบ สำหรับพื้นที่ดอน ขุดหลุมปลูกขนาดกว้าง ยาว และลึก 0.5 - 1 เมตร หรือตามความเหมาะสม ใช้ระยะห่างระหว่างหลุมปลูกประมาณ 4 - 8 เมตร หรือตามความเหมาะสม และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอก

(3) นำกิ่งพันธุ์ลงในหลุมปลูก กลบดิน รดน้ำ และควรปักไม้เพื่อประคองกิ่งพันธุ์

การดูแลรักษา

(1) เมื่อไม่มีฝนตก ควรให้น้ำอย่างน้อย 1 - 2 วันต่อสัปดาห์ หรือตามความเหมาะสม หากเป็นการปลูกแบบร่องน้ำให้ใช้น้ำจากร่องน้ำ

(2) ควรใส่ปุ๋ยเคมีในระหว่างการปลูกตามช่วง ได้แก่ ช่วงแต่งต้นหรือทำใบ ใส่ปุ๋ย เช่น สูตร 15-0-0 สูตร 15-15-15 เป็นต้น ช่วงสะสมอาหารทางใบ ใส่ปุ๋ย สูตร เช่น 8-24-24 เป็นต้น ช่วงออกดอกหรือติดผล ใส่ปุ๋ย เช่น สูตร 15-15-15 สูตร 8-24-24 เป็นต้น และช่วงขยายผลหรือบำรุงผล ใส่ปุ๋ย เช่น ปุ๋ยคอก สูตร 8-24-24 สูตร 15-15-15 เป็นต้น หรือตามความเหมาะสม โดยใส่บริเวณแนวชายพุ่มใบ หรือบริเวณรอบทรงพุ่ม หรือตามความเหมาะสม

(3) หากปลูกแบบยกร่อง ควรมีการดูดเลนมาบำรุงต้นอย่างน้อยทุก 2 ปีต่อ 1 ครั้ง หรือตามความเหมาะสม ในช่วงออกดอกหรือติดผล หรือหลังการตัดแต่งกิ่ง หรือตามความเหมาะสม

(4) ควรมีการตัดแต่งกิ่งเพื่อควบคุมทรงพุ่มไม่ให้สูงเกิน 4 เมตร อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิต หรือตามความเหมาะสม

(5) หากมีวัชพืช ควรกำจัดเป็นประจำโดยการใช้แรงงานคน หรือถ้าใช้สารเคมีต้องมีการเว้นระยะเวลาก่อนเก็บเกี่ยว เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค หรือวิธีการอื่นตามความเหมาะสม

(6) การกำจัดโรคพืชหรือแมลงศัตรูพืช ควรใช้สารชีวภาพในการกำจัด หรือถ้าใช้สารเคมีต้องมีการเว้นระยะเวลาก่อนเก็บเกี่ยว เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค หรือวิธีการอื่นตามความเหมาะสม

การบังคับออกดอกนอกฤดูกาลผลิต

(1) ราดสารแพโคลบิวทราซอล (paclobutrazol) ในช่วงหลังแต่งกิ่ง 15 - 20 วัน เพื่อยับยั้งการเจริญเติบโตของใบและกิ่ง และกระตุ้นให้มะม่วงออกดอกเร็วขึ้นและพร้อมกัน

(2) หลังจากราดสารแพโคลบิวทราซอลแล้ว ให้ทำการสะสมอาหารทางใบโดยการให้ปุ๋ยเกล็ดสูตรละลายน้ำ 2 - 3 ครั้ง ห่างกันครั้งละ 7 - 10 วัน หลังจากราดแพคโคบิวทาซอล 30 - 45 วัน หรือตามความเหมาะสม จึงทำการเร่งการออกดอกด้วยไทโอยูเรีย และโพแทสเซียมไนเตรท

การห่อผลผลิต

(1) คัดเลือกผลที่สมบูรณ์ ไม่มีแมลงเจาะ ขนาดผลยาว 7 เซนติเมตร ขึ้นไป หรือประมาณ 60 วัน หลังดอกบาน

(2) ห่อผลด้วยถุงคาร์บอน 2 ชั้น เพื่อป้องกันโรค สารเคมี รอยขีดข่วน และแมลง

การเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวแบ่งเป็น 2 กรณี

(1) กรณีผ่านการบ่ม เก็บเกี่ยวเมื่อผลแก่ร้อยละ 80 - 95 หรือ 80 - 90 วัน หลังดอกบาน หรือตามความเหมาะสม

(2) กรณีไม่ผ่านการบ่ม เก็บเกี่ยวเมื่อผลแก่ร้อยละ 90 ขึ้นไป หรือ 90 - 100 วัน หลังดอกบาน หรือตามความเหมาะสม

การบ่ม การบ่มแบ่งเป็น 2 วิธี ได้แก่

(1) การบ่มโดยใช้ก๊าซเอทิลีน ในการบ่มมะม่วงแก่ร้อยละ 95 ให้สุกเต็มที่ โดยแบ่งการบ่มเป็น 2 กรณี

(1.1) กรณีใช้ก๊าซเอทิลีนแบบซอง โดยวางซองก๊าซเอทิลีนบนมะม่วงบริเวณด้านบนตะกร้าเป็นเวลา 48 ชั่วโมง ขึ้นไป หรือตามความเหมาะสม โดยสังเกตสีของเปลือกมะม่วงจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง

(1.2) กรณีใช้ก๊าซเอทิลีนบ่มในห้อง โดยการใส่มะม่วงและเติมก๊าซเอทิลีนเข้าไปในห้องที่ควบคุมไม่ให้อากาศเข้า-ออก ใช้อุณหภูมิในการบ่ม 25 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 24 ชั่วโมง หรือตามความเหมาะสม โดยห้ามเปิดห้อง หากมีการเปิดห้องต้องมีการเติมก๊าซเอทิลีนเข้าไปใหม่ หลังจากนั้นนำมะม่วงที่บ่มออกจากห้องและพักไว้เป็นเวลา 48 ชั่วโมง เปลือกมะม่วงจึงเปลี่ยนเป็นสีเหลือง และควรรับประทานหลังจากนำมะม่วงออกจากห้องบ่มเป็นเวลาอย่างน้อย 96 ชั่วโมง หรือตามความเหมาะสม

(2) การบ่มโดยใช้แก๊สก้อนแคลเซียมคาร์ไบด์ ให้นำแก๊สก้อนมาห่อกระดาษ 2 ชั้น แล้วใส่ไว้ในตะกร้ามะม่วงตามตำแหน่งที่ต้องการ

การบรรจุหีบห่อ

(1) รายละเอียดบนฉลาก หรือบรรจุภัณฑ์ให้ประกอบด้วยคำว่า “มะม่วงน้ำดอกไม้ราชบุรี” หรือ “Ma Muang Nam Dok Mai Ratchaburi” หรือ “Ratchaburi Nam Dok Mai Mango”

(2) ให้ระบุชื่อผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการค้า สถานที่ผลิตหรือจัดจำหน่าย หรือข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น วันที่ผลิต เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ เป็นต้น เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

(6) ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดราชบุรี ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคกลางด้านทิศตะวันตก มีพื้นที่ชายแดนติดกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ โดยมีเทือกเขาตะนาวศรีเป็นแนวพรมแดนสันปันน้ำ มีแม่น้ำแม่กลองเป็นแม่น้ำสายหลัก ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบและราบลุ่ม ทางด้านตะวันออกสองฝั่งแม่น้ำแม่กลอง และช่วงท้ายของแม่น้ำแม่กลอง มีความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากมีแม่น้ำไหลผ่าน ส่วนด้านตะวันตกเป็นพื้นที่ภูเขาสูงและเนินลาดจนถึงตอนกลางของจังหวัด สภาพดินบริเวณพื้นที่ราบลุ่มและราบลุ่มต่ำเป็นดินร่วน ดินร่วนปนเหนียวและดินเหนียว มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงสูง ส่วนบริเวณพื้นที่สูงค่อนข้างเป็นดินทรายร่วนปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดราชบุรีได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่เนื่องจากมีเทือกเขาตะนาวศรีกั้นอยู่ ทำให้พื้นที่ที่ติดเทือกเขามีปริมาณฝนตกน้อย ฝนตกมากที่สุดในเดือนกันยายน และทิ้งช่วงในเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม มีอุณหภูมิต่ำสุดวัดได้ 9.8 องศาเซลเซียส สูงสุด 41.5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 35 องศาเซลเซียส และมีปริมาณฝนเฉลี่ยทั้งปีไม่น้อยกว่า 1,500 - 2,000 มิลลิเมตร

จากลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศดังกล่าว ทำให้พื้นที่จังหวัดราชบุรีมีความเหมาะสมต่อการเพาะปลูกมะม่วง จากลักษณะดินที่ระบายน้ำได้ดี แหล่งน้ำที่เพียงพอ และสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมทั้งอุณหภูมิ ปริมาณน้ำฝน และความชื้นที่เพียงพอเอื้อต่อการเพาะปลูกและการให้ผลผลิตที่ดีของมะม่วง ส่งผลให้มะม่วงน้ำดอกไม้ที่ปลูกในพื้นที่จังหวัดราชบุรี พื้นที่อำเภอบางแพ อำเภอปากท่อ อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอจอมบึง อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอโพธาราม อำเภอบ้านโป่ง อำเภอวัดเพลง อำเภอสวนผึ้ง และอำเภอบ้านคา ให้ผลผลิตที่มีคุณภาพสูง

ประวัติความเป็นมา

มะม่วงน้ำดอกไม้ เป็นพันธุ์มะม่วงท้องถิ่นของประเทศไทยที่นิยมปลูกกันอย่างแพร่หลายในทุกภูมิภาค สำหรับจังหวัดราชบุรี เริ่มมีการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ในเชิงพาณิชย์อย่างจริงจังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 จากการนำสารแพคโคบิวทาซอล (Paclobutrazol) มาใช้ในการกระตุ้นให้มะม่วงออกผลได้ตลอดทั้งปี ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 รัฐบาลได้ส่งเสริมให้เกษตรกรลดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ทำให้หลายครัวเรือนหันมาปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้แทน เนื่องจากเป็นพืชเศรษฐกิจที่ให้ผลผลิตดีและมีตลาดรองรับที่แน่นอน อีกทั้งในปี พ.ศ. 2539 รัฐบาลยังได้ดำเนินโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร (คปร.) ส่งผลให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรเป็นวิสาหกิจชุมชนในหลายอำเภอของจังหวัดราชบุรี ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและการจัดจำหน่าย จนเป็นที่แพร่หลายในอำเภอบางแพ อำเภอปากท่อ อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอจอมบึง อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอโพธาราม อำเภอบ้านโป่ง อำเภอวัดเพลง อำเภอสวนผึ้ง และอำเภอบ้านคา ของจังหวัดราชบุรี

มะม่วงน้ำดอกไม้ที่ปลูกในจังหวัดราชบุรีมีลักษณะเด่นเฉพาะตัว ได้แก่ ทรงผลรียาว ด้านขั้วอ้วนกลม ปลายเรียวแหลม เปลือกบางเรียบเนียน ผลดิบมีสีเขียวและเมื่อสุกจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง เนื้อแน่นละเอียด ไม่มีเสี้ยน รสชาติหวานหอม เมล็ดลีบแบนและเปลือกหุ้มเมล็ดบาง จึงได้รับความนิยมจากทั้งผู้บริโภคในประเทศและต่างประเทศ จนมีการจัดงานเกี่ยวกับมะม่วงเป็นประจำทุกปี เช่น งานวันมะม่วงและของดีอำเภอปากท่อ โดยจะจัดในช่วงเดือนเมษายน - เดือนพฤษภาคม ต่อเนื่องมาเป็นประจำทุกปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 โดยครั้งล่าสุดในปี 2568 เป็นครั้งที่ 26 นอกจากนี้มะม่วงน้ำดอกไม้ราชบุรียังได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ โดยถูกนำไปใช้ในงาน Guinness World Records ในการจัดทำข้าวเหนียวมะม่วงที่ใหญ่ที่สุดในโลก น้ำหนักรวม 5,000 กิโลกรัม ในงาน “We Care About You” เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2562 โดยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าร่วมกว่า 10,000 คน รวมทั้งมีการส่งออกไปยังหลายประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศจีน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น กลุ่มประเทศแถบตะวันออกกลาง และสหภาพยุโรป จากคุณสมบัติที่โดดเด่นทั้งในด้านรสชาติ รูปลักษณ์ และศักยภาพทางการตลาด ทำให้มะม่วงน้ำดอกไม้ราชบุรีกลายเป็นผลไม้ขึ้นชื่อของจังหวัดราชบุรี และเป็นของฝากยอดนิยมของนักท่องเที่ยว และสามารถส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ

(7) ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตการผลิต มะม่วงน้ำดอกไม้ราชบุรี ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดราชบุรี รายละเอียดตามแผนที่

(8) การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

(1) มะม่วงน้ำดอกไม้ราชบุรี ต้องปลูกในขอบเขตพื้นที่ที่กำหนด และตามกระบวนการผลิตข้างต้น

(2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า มะม่วงน้ำดอกไม้ราชบุรี รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

(9) เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

(1) ให้มีการจัดทำทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มะม่วงน้ำดอกไม้ราชบุรี

(2) ผู้ขอขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า จะต้องปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มะม่วงน้ำดอกไม้ราชบุรี และดำเนินการตามแผนการควบคุมตรวจสอบทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิต และระดับจังหวัด

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์
มะม่วงน้ำดอกไม้ราชบุรี

ขอบเขตพื้นที่การผลิต มะม่วงน้ำดอกไม้ราชบุรี ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดราชบุรี